

έντεχνο παραμύθι επηρεάζεται από τα γεγονότα, αφού για παράδειγμα, *Ο βασιλιάς του χρυσού ποταμού* (1851) του J. Ruskin έχει θεωρηθεί ως μεταμφιεσμένο εγχειρίδιο οικονομίας. Σημαντικότερος είναι ο ρόλος των παιδικών και νεανικών περιοδικών, αφού εκεί πρωτοδημοσιεύονται σε συνέχειες τα μυθιστορήματα του Βερν στη Γαλλία, ο Πινόκιο του Κολλόντι στην Ιταλία (1881), *Το νησί των θησαυρών* του Ρ. Λ. Στίβενσον στη Βρετανία (1883), αλλά και *Οι μικρές κυρίες* της Λ. Μ. Αλκοτ (1868) στην Αμερική. Στην Αμερική επίσης ο Μ. Τουαίν γράφει το ανατρεπτικό βιβλίο του, *Οι περιπέτειες του Χακ Φιν* (1884), ως συνέχεια στο προηγούμενο δημοφιλές μυθιστόρημα του ίδιου, *Οι περιπέτειες του Τομ Σώγιερ* (1876). Τότε αρχίζει να χρησιμοποιείται σε μεγάλη έκταση το εύθυμο αφηγηματικό εικονογράφημα με διδακτικό και εκπαιδευτικό σκοπό (βλ. π.χ. το έργο του W. Busch, *Μαξ και Μόριτς*, 1865).

Στον 20ό αιώνα πραγματοποιείται τεράστια εκδοτική έκρηξη, ενώ η πρώτη δεκαετία σημαδεύεται από δυο σημαντικά γεγονότα: α) Την κυκλοφορία της φανταστικής ιστορίας, αλλά και πολιτικής αλληγορίας, *Ο μάγος του Οζ* του Λ.Φ. Μπάουμ στην Αμερική (1902). β) Την απονομή του βραβείου Νόμπελ στη σουηδή συγγραφέα Σέλμα Λάγκερλεφ (1909), που το γνωστότερο έργο της, *Το θαυμαστό ταξίδι* του Νήλς Χόλγκερσον, προοριζόταν αρχικά για σχολικό εγχειρίδιο (**σχολικά εγχειρίδια**) Γεωγραφίας. Ειδικά ως προς την Ελλάδα σημειώνουμε και τη συγγραφή του *Παραμυθιού Χωρίς όνομα* από την Π. Δέλτα (1909),

θαυμαστής αλληγορίας για τη σύγχρονη της συγγραφώς ελληνική πραγματικότητα, με παρωδιακό χαρακτήρα. Τη δεύτερη δεκαετία σημειώνουμε την παρουσία των τριών σπουδαίων βρετανών εικονογράφων, Α. Rackham, Κ. Nilsen και Ε. Dulac, που εικονογραφούν, σχεδόν αποκλειστικά, παραμύθια, και η παγκόσμια εμβέλειά επίδρασή τους είναι ευδιάκριτη και σήμερα, ακόμη και στη συγγραφή της Π.Λ.

Στη Γερμανία της εικοσαετίας 1930-50, ο Ε. Κέστενερ, καταδιωγμένος από τον ναζισμό, γράφει μυθιστορήματα, εκφράζοντας πρωτοποριακές παιδαγωγικές απόψεις. Οι ενήλικοι ήρωές του, γονείς και εκπαιδευτικοί, παρουσιάζονται με ειλικρίνεια, δηλαδή με καλές ή και λιγότερο καλές προθέσεις, αλλά κυρίως χωρίς να έχουν το αλάθητο. Αναφέρουμε τα έργα, *Ο Αιμίλιος και οι ντέτεκτιβ* (1929), *Η τάξη που πετάει* (1933), *Η διπλή Λότη* (1949).

Μέσα στον πόλεμο γράφεται το συμβολικό φιλοσοφικό παραμύθι, *Ο μικρός Πρίγκηπας* του Α. Ντε Σαϊντ-Εξυπερύ (1943) και λίγα χρόνια αργότερα, *Οι περιπέτειες της Πίπης Φακιδομούτη* (1949) της σουηδής Άστριντ Λίντγκρεν, που παρουσιάζει τη μικρή της ανατρεπτική υπερηρώίδα σε έναν κόσμο συμβατικής καθημερινότητας. Ο Μ. Έντε στη Γερμανία μας δίνει από τις αρχές του 1960 τις θαυμάσιες φανταστικές ιστορίες του, γεμάτες με πολιτικές αναφορές και μεταμφιεσμένες εικόνες του σύγχρονου κόσμου. Αναφέρουμε τα παλιότερα έργα του, *Ο Τζιμ Κνοφ και ο μηχανοδηγός Λουκάς*, *Ο Τζιμ Κνοφ και το άγριο 13*